

Digitizált történelem

Borbély Anikó
Phd-hallgató

borbely.aniko@arts.unideb.hu

A digitalizálás

- A digitalizálás több területet érint, indokai minden esetben az eredeti dokumentumok könnyebb feldolgozhatósága, a továbbíthatóság, könnyebb elérhetőség, az eredeti dokumentum védelme és a hosszú távú archiválhatóság.

A digitalizálás tárgyai

- szövegdigitalizálás (nyomtatott szövegek digitalizálása)
- képdigitalizálás (ide tartozik a diák, fotók, festmények, írott szövegek digitalizálása),
- hangdigitalizálás (az analóg hangjel digitális jellé való alakítása),
- filmdigitalizálás,
- tárgydigitalizálás (háromdimenziós tárgyak méretezése és leképezése).

A digitalizálás célja és a digitális dokumentum eredete szempontjából (Haber 2007)

A digitalizálás lehet:

- retro-digitalizálás (nyomtatott és képi anyagok utólagos digitalizálása),
 - destruktív (a digitalizálást követően az eredeti dokumentum megsemmisítése),
 - nem destruktív (az eredeti dokumentum is megőrzésre kerül),
- „digital born” dokumentumok hosszú távú archiválása:
 - hibrid (digitális formában készülő, de nyomtatott formában is megjelenő dokumentumok)
 - egyszeri digitális (csak digitális formában létező dokumentumok, mint például a honlapok) dokumentumok archiválása.

A történelem

- A **történelem** a múltbeli események összessége. Az emberiség múltjának tudományos ismerete.

Felosztása:

- Világ történelem vagy egyetemes történelem
- Magyar történelem

Hírek a nagyvilágból

- Izrael: A holttengeri tekercsek digitalizálása

A történelem szó eredete

- A történelem latin neve, a **historia** a görög Ιστορία szóból származik, ami a *hisztorein* („kutatni, kérdezősködni”) főnevesülése, szó szerinti jelentése: „kikutatott tudás, elbeszélés, beszámoló” (ugyancsak az alapigéből képzett *nomen agentis* a *hisztór*, jelentése: „bölcsh”, „szemtanú”, „bíró”).
- A megfelelő magyar szó a tizenkilencedik századból származik, megalkotója Döbrentei Gábor

*"A digitalizálás demokratizálja a kultúrához való hozzáférést.
A nemzetközi internetes porondon pedig csak akkor tud
versenyképesen megjelenni a hazai kultúra, ha a digitalizációs
program hatékony, gyors és olcsó"*

Monok István, az OSZK főigazgatója

Történelmi adatbázisok

- adattárak jelentősége a következő évtizedek történettudományában erősödni fog.
- egymással összehasonlítható adatok nélkül elképzelhetetlen annak a korkövetelménynek a teljesítése, amely szerint a nemzeti történelmet európai és globális méretekben kell tudni értékelni.

- -Ezért hozta létre az MTA TTI azt a digitális adatbázist, amely a kutatók digitális eszközszerzőként megkönnyíti a szakemberek számára, hogy a történelem különböző tényezőit és hatásait együttesen vizsgálják - *Burucs Kornélia*
- egy olyan, könnyen elérhető adatbázist akartak létrehozni, amely hozzájárulhat az adatokon alapuló történelmi érvelés kultúrájának erősítéséhez és azokban is kedvet ébreszthet a történelmi kutatásokhoz, akik megbízható adatbázis híján eddig nem vállalkoztak erre.
- Elérési út: <http://www.tortenelmitar.hu/>

- elérhető az **Eseménytár**, amelyben Kr.e. 500-100-tól egészen 2000-ig 1730 oldalon tallózhatunk a magyar múltban.
- Használhatók a magyar és nemzetközi politikatörténeti, illetve hadtörténeti kronológiák digitalizált változatai,
- valamint a **Térképtár** is, amelyben kronológiai sorrendben az 52 legfontosabbnak ítélt történelmi térkép található meg 1541-ig.

- **Emléktár** (írástos emlékek kiadását, képi emlékeket – korabeli és utólagos ábrázolásokat),
- **Névtár** (egyének és családok adatait).
- **Statisztika** (a modern államban létrehozott adatsorokat).
- **Magyarok krónikája** - magyar és idegen nyelvű rövid történelmi összefoglaló (a fontosabb dokumentumokkal, térképekkel, képekkel, statisztikai adatsorokkal kísérvé).
- törekszik a történetkutatás szakmájának, a történészi hivatásnak természetét bemutatni. » **Történetírás** címszó alatt történészek életrajzi adatait, a történettudomány intézményeinek (kutató-oktató intézetek, társaságok, folyóiratok stb.) leírását
- **történelmi fogalomtárat.**

MAGYARORSZÁG KÉPES TÖRTÉNELMI KRONOLÓGIÁJA

<http://www.kepido.oszk.hu/>

- Az adatbázist a *Széchenyi Terv Információs Társadalom- és Gazdaságfejlesztési Program* keretében, a Miniszterelnöki Hivatal Informatikai Kormánybiztossága támogatásával az Enciklopédia Humana Egyesület készítette.
- Itt került először nagy nyilvánosság elé az OSZK 1956-os röplapgyűjteménye, továbbá XVI-XVII. századi magyar vonatkozású nyomtatott röplapjai is.
- metszetek, képeslapanyag alapján kereshetjük a magyar vár-, város- és színháztörténet fontos helyszíneit is.
- Az adatbázisban történelmünk sorsfordulóit, a mindennapok és ünnepek eseményeit követhetjük nyomon a kezdetektől a második évezred végéig.
- Az időrendben felsorolt tényeket a tárgyi és szellemi kultúra emlékeivel, korabeli és később született képzőművészeti alkotásokkal illusztráljuk.

www.1000ev.hu

- a törvények összegyűjtésére és egységes kiadása, Mátyás adott ki először parancsot – 1486: decretum majusát a kodifikáció első kísérletének nevezik
- ezt a tevékenységet elsősorban és legsikeresebben a magánosok végezték. Pl. Werbőczy István nádor, Telegdy Miklós érsek, Mosóczi Zakariás püspök és Zsámboky János tudós kezdték még a XV-XVI. században.
- Ezt folytatták áldozatos munkájukkal olyan kutatók, mint például a két Kovachich, apa és fia a XVIII-XIX. század folyamán.
- A folyamat egyik csúcspontja a 1896-ban kiadott: Corpus Juris Hungarici volt,
- Jelentős fejleménynek mondható, hogy száz évvel később, ugyancsak millenniumi alkalomból, kiadónk a Corpus Juris Hungarici teljes anyagát - további, azóta előkerült törvényekkel kiegészítve, Pomogyi László szerkesztésében - CD-lemezen megjelentette.
- Az www.1000ev.hu 2003-ban jött létre

Országgyűlési Dokumentumok

- Magyar Országgyűlés 1861 és 1990 között keletkezett és digitalizált dokumentumainak adatbázisa
- A könyvtár alapfeladata az országgyűlési dokumentumok gyűjtése, megőrzése és szolgáltatása az olvasóközönség számára.
- Az adatbázis mintegy 600.000 oldal szöveget tartalmaz. A keresés egyrészt a mutatókban, másrészt a digitalizált dokumentumok teljes szövegében lehetséges.
- Az Országgyűlési Könyvtár tervezi az adatbázis további bővítését is.

<http://mpgy.ogyk.hu/>

Corvinák a szkennerek alatt

- **Mátyás király kódexeiből mára csupán 216 maradt fenn,**
- **56-ot őriznek Magyarországon,**
- **35-öt az Országos Széchényi Könyvtárban.**
- **Hogy bárki hozzájuk férhessen, digitalizálják a csaknem hatszáz éves könyveket. A 6-9 ezer oldal nagyjából 200 CD-re kerül fel.**
- **Bibliotheka Augusta, vagyis Fenséges Könyvtár**
- **corvina elnevezést később, a mohácsi vész után, a XVI. században kapták a könyvek, ekkor Mátyás uralkodása a boldog békeidők szimbólumává vált**
- **latin, görög és héber nyelven íródtak, de készült magyar nyelvű kódex is**
- **tárolását is nemzetközi előírások szabályozzák**
- **DigiBook600 RGB nevű francia gyártmányú, s a Xerox által forgalmazott szkennerekkel történik a digitalizálás**
- **fénye speciális, úgynevezett hideg fény**

Magyar Országos Levéltár

- <http://www.mol.gov.hu/>
- Adatbázisok- DigitArchiv

Magyar Nemzeti Digitális Archívum (MaNDA)

- Legfontosabb feladata: a magyar kultúrkinccs valamennyi alkotását digitális formában rögzítse és egy központi felületen elérhetővé tegye.
- magyar kultúrkinccs valamennyi alkotását digitális formában rögzítse és egy központi felületen elérhetővé tegye.

(<http://www.europeana.eu/portal/>)

Hírek a nagyvilágból

- **Digitalizálják a Vatikáni Könyvtár kéziratait:** A Vatikáni Könyvtárban található a világ egyik legértékesebb kézirat- és könyvgyűjteménye. a 4. századból származó Codex Vaticanus B-t.
- A gyűjtemény eredete a pápaság kezdetéig nyúlik vissza, hivatalosan 1450-ben alapította V. Miklós pápa (1447-1455).
- Falai között 1,6 millió antik és modern könyvet, köztük 8300 Ősnyomtatványt, számos pergament, 150 ezer kéziratot, százezer nyomtatott dokumentumot és metszetet, 300 ezer pénz- és egyéb érmét, 20 ezer művészeti alkotást őriznek.

Hírek a nagyvilágból

- Erdély:

<http://kastely.palyazatok.ro/>

<http://lexikon.adatbank.ro/>

- Torinó: <http://>

collezioni.museoegizio.it/eMuseumPlus?service=ExternalInterface&module=collection

- Amerika: <http://www.viseyes.org/show/?base=jt>

Hírek a nagyvilágból

- Izrael: A holttengeri tekercsek digitalizálása

„Egy nép a történelmi ismerete, származása és kultúrája nélkül olyan, mint egy fa gyökerek nélkül.”

Bob Marley

OnlineDekor.hu